

ผลของการส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี
ด้วยสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์
The Effect of Learning Promotion Entitled Breastfeeding for Husband Using
Learning Environment based on Social Media Platforms

ณัฐรัฎฐ มุลมาร์ท¹ อนุชา โสมาบุตร² และ ทิยาวรรณ เทพา³
Nuttarat Moolmart,¹ Anucha Somabut² and Thiwawan Thepha³

Article History

Receive: November 3, 2022

Revised: February 24, 2023

Accepted: February 24, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของกลุ่มเป้าหมาย เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ก่อนเรียนและหลังเรียน และศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของกลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดไว้ โดยใช้รูปแบบการวิจัยก่อนการทดลองแบบกลุ่มเดียวโดยมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป 2) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และ 3) แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ผลของการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่า t-test 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย โดยการตีความบทสรุปจากแบบสำรวจความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี มีองค์ประกอบที่สำคัญในการออกแบบและพัฒนา 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สถานการณ์ปัญหา 2) แหล่งการเรียนรู้ 3) เครื่องมือ และ 4) ฐานการช่วยเหลือ ผลการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ในด้านเนื้อหาในการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะของสื่อ และด้านการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้มีความเหมาะสม สะดวกและง่ายต่อการใช้งาน รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่มีความน่าสนใจ และช่วยกระตุ้นการเรียนรู้

คำสำคัญ : สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ; แพลตฟอร์ม ; การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ; สื่อสังคมออนไลน์ ; การส่งเสริมการเรียนรู้

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Master's Degree Student in Educational Technology Department, Faculty of Education, Khon Kaen University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Assistant Professor, Faculty of Education, Khon Kaen University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, Assistant Professor, Faculty of Nursing, Khon Kaen University

ABSTRACT

The objectives of this research were to design and develop learning environment based on social media platforms for promoting learning about breastfeeding of the target group, to compare the learning outcomes of the target group before and after learning through learning environment based on social media platforms for promoting learning about breastfeeding, and to study the opinions of target group that learned through learning environment based on social media platforms for promoting learning about breastfeeding of the target group amount to 20 participants which was selected based on inclusive criteria. This research used one-group pretest-posttest design. The data was collected by 1) the general information questionnaire, 2) the breastfeeding knowledge test, and 3) the opinion survey form on learning environment using social media platforms. The data analysis includes 1) quantitative data analysis consisted of target group learning outcomes using mean and t-test, 2) qualitative data analysis consisted of the opinions of the target using by interpreting the conclusion from the questionnaire. The findings revealed that the designing and developing the learning environment based on social media platforms that promote learning entitled breastfeeding for husband consisted of four important elements as follows 1) problem scenario, 2) learning resources, 3) tools, and 4) scaffolding. The learning outcome of the target group post-study was significantly higher than pre-study at the .01 level. The opinion of the target group towards learning environment based on social media platform to promote breastfeeding learning revealed that the content, media features, and learning environment designing that was appropriate, convenient, and easy to use, with interesting and engaging presentation pattern.

Keywords : Learning Environment ; Platforms ; Breastfeeding ; Social Media ; Learning Promotion

บทนำ

องค์การอนามัยโลกแนะนำว่าการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นอาหารแรกของทารกที่ดีที่สุด โดยการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยุติแล้ว 6 เดือนแรกและต่อเนื่องถึงอายุ 2 ปี และการให้อาหารตามวัยที่เหมาะสมตั้งแต่อายุ 6 เดือนขึ้นไป การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีคุณประโยชน์ต่อสุขภาพของทารกและมารดา (Winichagoon and Damrongwongsiri, 2020) จากรายงานการสำรวจสถานะสุขภาพเด็กไทยของ Multiple Indicator Cluster Surveys (MICS) โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติและจากการสนับสนุนขององค์การ UNICEF ในปี พ.ศ.2555 พบว่า อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยุติแล้วในช่วงอายุ 0-1 เดือน 3 เดือน และ 6 เดือนอยู่ที่ร้อยละ 30 15 และ 12.3 ตามลำดับ และจากข้อมูลของ MICS ที่ทำการสำรวจข้อมูลในปี พ.ศ.2558-2559 พบว่า อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยุติแล้ว 6 เดือนอยู่ที่ร้อยละ 23 แม้นมแม่จะเป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารก ซึ่งช่วยส่งเสริมการพัฒนาร่างกายและป้องกันทารกจากการเจ็บป่วย แต่จากข้อมูลล่าสุดของ MICS ในปี พ.ศ.2562 มีทารกอายุไม่เกิน 6 เดือนเพียงร้อยละ 14 เท่านั้นที่ได้กินนมแม่เพียงอย่างเดียว ซึ่งลดลงจากปี 2558 ที่ร้อยละ 23 ดังนั้นกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขและเครือข่าย จึงได้ตั้งเป้าหมายในแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และตั้งเป้าหมายในปี 2568 ให้ทารกอย่างน้อยร้อยละ 50 ได้กินนมแม่อย่างเดียวยุติแล้ว 6 เดือน โดยมีนโยบายการดำเนินงานประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การปกป้อง ส่งเสริมและสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (Protect, Promote and Support Breast Feeding) ที่สอดคล้องกับนโยบายขององค์การอนามัยโลก และสอดคล้องตามเป้าหมายของทุกประเทศทั่วโลก (Wongwai, 2020) จากสถิติเบื้องต้น พบว่า อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยุติแล้ว 6 เดือนในประเทศไทย ยังไม่ถึงเป้าหมายขององค์การอนามัยโลกและประเทศไทยที่ตั้งไว้ จึงควรที่จะส่งเสริมให้มีอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากขึ้นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

โดยปัจจัยที่ทำให้ประเทศไทยมีอัตราการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาอย่างเดียวยุติแล้วไม่ถึง 6 เดือน มีหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านสุขภาพของทารก เช่น ทารกป่วย ทารกปากแหว่งเพดานโหว่ มีภาวะล้นยึด ทารกคลอดก่อนกำหนด เป็นต้น ปัจจัยด้านมารดา เช่น มารดาอายุมากและอายุน้อยกว่า 20 ปี มารดาครรภ์แรก การศึกษาน้อย รายได้น้อย การเจ็บป่วยของมารดา การต้องกลับไปทำงาน และทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา เป็นต้น และปัจจัยด้านการสนับสนุน

ทางสังคม เช่น การไม่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ย่า ยาย และสามี ในด้านการช่วยเหลือทางการเงิน การเตรียมอาหาร ให้มารดา การสนับสนุนด้านข้อมูล และการสนับสนุนด้านอารมณ์ เป็นต้น ซึ่งการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อระยะเวลาการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาได้ยาวนานขึ้น ปัจจุบันลักษณะของครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงเป็นครอบครัว เดี่ยวมากขึ้น โดยปี พ.ศ.2555 มีครอบครัวเดี่ยวถึงร้อยละ 50 การอยู่อย่างครอบครัวเดี่ยวทำให้ขาดการสนับสนุน จากครอบครัวเดิม ต้องเผชิญปัญหาเพียงลำพัง บิดาจึงมีส่วนสำคัญต่อการสนับสนุน ให้การช่วยเหลือการเลี้ยงทารก ด้วยนมมารดาได้สำเร็จ แต่พบว่าบิดายังกระทำการบดบังในการเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาค่อนข้าง น้อย เนื่องจากบิดาไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมในการสนับสนุนการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาจึงทำให้บิดาขาดความรู้และ ทักษะการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา ไม่ทราบวิธีการสนับสนุน มีการรับรู้ว่าการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาไม่ใช่หน้าที่ของผู้ชาย (Khonboon and Wattananukulkiat, 2017) และปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อระยะเวลาการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ คือสามี สามีเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดมารดาหลังคลอด เป็นผู้ที่มีส่วนให้กำลังใจ สนับสนุนมารดาหลังคลอด ดังนั้น กลุ่มสามีจึงเป็น กลุ่มบุคคลที่เจ้าหน้าที่สุขภาพควรให้ความสนใจในการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการ ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ พบว่า ระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนของสามี โดยสามี มีอิทธิพลทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจของมารดา (Jama et al., 2020 ; Merida 2020 ; Thepha et al., 2018)

ในการส่งเสริมและพัฒนาความรู้จำเป็นต้องสร้างบทเรียน สื่อที่ใช้ในการเรียน โดยสามารถส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การจัดคอร์สอบรม การจัดทำคู่มือหรือหนังสือ แต่ในปัจจุบันมีอีกหนึ่งช่องทางที่คนนิยมใช้กันคือ “สื่อสังคมออนไลน์” (Social Network) เป็นการเชื่อมต่อแบบไร้สายผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “สื่อใหม่” (New Media) ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสาร แบบสองทาง (Two-way Communication) ผ่านอุปกรณ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์สื่อสารประเภทต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์โทรศัพท์แบบสมาร์ทโฟน หรือคอมพิวเตอร์แบบพกพา (แท็บเล็ต) เป็นต้น เป็นอุปกรณ์การสื่อสารพกพา ส่วนบุคคลที่สามารถนำติดตัวผู้ใช้ไปได้ทุกที่ หยิบใช้ได้ตลอดเวลา สะดวก รวดเร็ว ใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน มีลูกเล่นสีสันสวยงาม ตอบสนองต่อการใช้งานของผู้ใช้ได้ทุกมิติจากการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลาเอง จึงเป็นสาเหตุ ให้ความต้องการและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสิ่งใหม่ๆ ของผู้ใช้เปลี่ยนแปลงไป และนับวันจะยิ่งทวีบทบาทความสำคัญ มากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อความสำคัญของสื่อออนไลน์มีมากขึ้น ในทางกลับกันสื่อออนไลน์ก็ยังเป็นตัวชี้วัดถึงความนิยมของสื่อหลัก ได้ดี ไม่ว่าจะเป็นสื่อวิทยุโทรทัศน์หรือสื่อสิ่งพิมพ์ที่ต่างก็ตกอยู่ในสถานะถดถอยหรือถูกปิดตัวไป เพราะไม่สามารถตอบสนอง หรือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารได้อย่างฉับไวหรือรวดเร็วกว่าสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งนี้เพราะสื่อหลักมีขั้นตอน กระบวนการผลิตที่ยุ่งยากซับซ้อน ข้อมูลเนื้อหาไม่เป็นปัจจุบัน ที่สำคัญไม่สามารถเผยแพร่ทันต่อความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมายได้ ณ ขณะนั้น ดังนั้น สื่อออนไลน์จึงเป็นเครื่องมือหรือช่องทางที่ทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน หรือ องค์กรต่างๆ รวมถึงบุคคลทั่วไป เลื่อนนำมาใช้ประโยชน์มากขึ้น (Secretariat of the Senate, 2020) ซึ่งจากข้อมูลรายงาน สถิติ Thailand Digital Stat 2021 จาก We Are Social สื่อสังคมที่เป็นที่นิยมและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ YouTube Line และ Facebook ยังคงเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมต่อคนไทยโดยมีผู้ใช้งานเป็น 3 อันดับแรก มีจำนวนผู้ใช้ที่ใกล้เคียงกัน คือ YouTube (ร้อยละ 94.2) Facebook (ร้อยละ 93.3) LINE (ร้อยละ 86.2)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นรูปแบบการสื่อสารข้อมูล ที่เข้าถึงผู้คนทุกระดับในปัจจุบัน โดยมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ มาบูรณาการวิธีการเรียนรู้ เนื้อหาเกี่ยวกับแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ สำหรับผู้เป็นสามีของมารดาหลังคลอด โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้ LINE) ซึ่งเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมต่อคนไทย มาเป็นสื่อในการเชื่อมโยงเนื้อหาไปสู่ผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้และความคิดเห็นของผู้เรียน และเพื่อให้ผู้เป็นสามี ของมารดาหลังคลอดสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้ง่ายมากขึ้น และเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทุนสนับสนุนมูลฐาน Fundamental Fund : FF ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น กองทุนส่งเสริม ววน.

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของกลุ่มเป้าหมาย

2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพบริบทและปัญหาการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

จากรายงานการสำรวจสถานะสุขภาพเด็กไทยของ Multiple Indicator Cluster Surveys (MICS) โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติและจากการสนับสนุนขององค์การ UNICEF ในปี พ.ศ. 2555 พบว่า อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวในช่วงอายุ 0-1 เดือน 3 เดือน และ 6 เดือนอยู่ที่ร้อยละ 30, 15 และ 12.3 ตามลำดับ และจากข้อมูลของ MICS ที่ทำการสำรวจข้อมูลในปี พ.ศ. 2558-2559 พบว่า อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 6 เดือนอยู่ที่ร้อยละ 23 แม้นมแม่จะเป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารก ซึ่งช่วยส่งเสริมการพัฒนาสมองและป้องกันทารกจากการเจ็บป่วย แต่จากข้อมูลล่าสุดของ MICS ในปี พ.ศ.2562 มีทารกอายุไม่เกิน 6 เดือนเพียงร้อยละ 14 เท่านั้นที่ได้กินนมแม่เพียงอย่างเดียว ซึ่งลดลงจากปี 2558 ที่ร้อยละ 23 (National Statistical Office of Thailand, 2020)

การที่อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 6 เดือนในประเทศไทย ยังไม่ถึงเป้าหมายขององค์การอนามัยโลกและประเทศไทยที่ตั้งไว้โดยเกิดได้จากหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านมารดา ปัจจัยด้านทารก ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมหรือครอบครัว ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไม่ประสบความสำเร็จ อุปสรรคที่ทำให้มารดาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไม่ประสบความสำเร็จมีหลายประการ ได้แก่ ความรู้ ความเชื่อของมารดาหลังคลอด การสนับสนุนของครอบครัว เช่น ย่า ยาย ที่มีมักจะแนะนำการป้อนน้ำและอาหารอื่นนอกเหนือจากนมแม่ หรือทัศนคติของครอบครัวที่เห็นว่าการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความยุ่งยาก ไม่มีเวลา ไม่มีน้ำนมเพียงพอ สารอาหารไม่ครบและครอบครัวเห็นว่าตนไม่ได้มีส่วนร่วมในการให้นมบุตรหลาน (Awatchanawong and Boonyaporn, 2020) จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อระยะเวลาการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ คือ สามี สามีเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดมารดาหลังคลอด เป็นผู้ที่มีส่วนให้กำลังใจ สนับสนุนมารดาหลังคลอด ดังนั้นกลุ่มสามีจึงเป็นกลุ่มบุคคลที่เจ้าหน้าที่สุขภาพควรให้ความสนใจในการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพื่อให้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ประสบความสำเร็จ จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ พบว่า ระยะเวลาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนของสามี โดยสามีมีอิทธิพลทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจของมารดา (Jama et al., 2020 ; Merida 2020 ; Thepha et al., 2018)

Social Media กับการเรียนรู้

สื่อสังคมออนไลน์ เป็นการสื่อสารโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นการนำเสนอ แบ่งปัน เนื้อหารูปภาพ เสียง ข้อความ คลิปวิดีโอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยน การแบ่งปันเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ระหว่างบุคคลสองคน หรือกลุ่มบุคคลในลักษณะของการเข้าร่วมในเครือข่ายออนไลน์เดียวกัน ปัจจุบันได้มีการนำเอาสื่อสังคมออนไลน์มาประยุกต์ใช้เพื่องานด้านการศึกษาระดับอย่างแพร่หลาย อำนวยความสะดวกให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ไร้ขีดจำกัดทั้งในเรื่องเวลาและสถานที่ (Damjub, 2019)

แนวทางการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้สื่อสารในการเรียนการสอน มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในทุกๆระดับ เพื่อเน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะต่างๆ อย่างรอบด้านและต่อเนื่อง การนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนมีความพึงพอใจและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีทิศทางในการพัฒนาที่ดีขึ้นรวมทั้งยังเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่ดี ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Auttaput et al (2017) ได้ศึกษาการใช้สื่อสังคมร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก วิชาการออกแบบและผลิตสื่อกราฟิกคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษา ระดับชั้นปริญญาตรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการศึกษาความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยการใช้สื่อสังคมร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมากที่สุด และในงานวิจัยของ Kheawnet et al (2020) ได้นำสื่อสังคมออนไลน์มาช่วยสนับสนุนการเรียนรู้โดยทำการศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับแม่วัยรุ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า หลังทดลองคะแนนเฉลี่ยความรู้ ทัศนคติ และแรงสนับสนุนทางสังคม ของกลุ่มทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนทดลอง และมีร้อยละของแม่วัยรุ่นที่ยังคงเลี้ยงลูก

ด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมพบว่า สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นรูปแบบการสื่อสารข้อมูลที่เข้าถึงผู้คนทุกระดับในปัจจุบัน และมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์มาบูรณาการวิธีการเรียนรู้ เนื้อหาเกี่ยวกับแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามีของมารดาหลังคลอด

การออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ได้นำหลักการที่สำคัญของกลุ่มแนวคิด Cognitive Constructivism และ Social Constructivism มาใช้ในการออกแบบองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ (Chaijaroen, 2016)

1. สถานการณ์ปัญหา (Problem Based) มาจากพื้นฐานของ Cognitive Constructivism ของ Piaget (1965) ที่เชื่อว่า ถ้าผู้เรียนถูกกระตุ้นด้วยปัญหา (Problem) ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Conflict) หรือเรียกว่า เกิดการเสียสมดุลทางปัญญา ผู้เรียนต้องพยายามปรับโครงสร้างทางปัญญาให้เข้าสู่สภาวะสมดุล (Equilibrium) โดยการดูดซึม (Assimilation) หรือการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาเข้าสู่สภาวะสมดุลหรือสามารถที่จะสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาได้หรือเกิดการเรียนรู้ตนเอง ในสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนั้น สถานการณ์ปัญหาจะเปรียบเสมือนประตูที่ผู้เรียนจะเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียนรู้ โดยสถานการณ์ปัญหาที่สร้างขึ้นอาจจะมีหลายลักษณะ เช่น สถานการณ์ปัญหาเดียวที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่เรียน สถานการณ์ปัญหาที่มีหลายระดับสำหรับระดับมือใหม่ (Novice) ระดับผู้เชี่ยวชาญ (Expert) หรือแบ่งเป็นระดับง่าย ปานกลาง ยาก สถานการณ์ปัญหาที่มีหลายสภาพบริบทที่ผู้เรียนเผชิญในสภาพจริง และสถานการณ์ปัญหาที่เป็นเรื่องราว (Story)

2. แหล่งเรียนรู้ (Resource) เป็นที่รวบรวมข้อมูล เนื้อหา สารสนเทศที่ผู้เรียนจะใช้ในการแก้สถานการณ์ปัญหาที่ผู้เรียนเผชิญ ซึ่งแหล่งเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ฯ นั้นไม่ใช่แหล่งรวบรวมเนื้อหาเท่านั้น แต่รวมถึงสิ่งต่างๆ ที่ผู้เรียนจะใช้ในการแสวงหาและค้นพบคำตอบ (Discovery) ลักษณะของแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ ธนาคารข้อมูลแหล่งที่เกี่ยวข้องในการสร้างความรู้ เช่น ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น เครื่องมือที่ช่วยในการสร้างความรู้ เช่น อุปกรณ์ทดลอง เป็นต้น

3. ฐานการช่วยเหลือ (Scaffolding) มาจากแนวคิดของ Social Constructivism ของ Vygotsky (1962) ที่เชื่อว่า ถ้าผู้เรียนอยู่ต่ำกว่า Zone of Proximal Development ไม่สามารถปฏิบัติการกิจกรรมการเรียนรู้ให้สำเร็จด้วยตนเองได้ โดยฐานความช่วยเหลืออาจเป็นการแนะนำแนวทางตลอดจนกลยุทธ์ต่างๆ ในการแก้ปัญหาหรือปฏิบัติการกิจกรรมการเรียนรู้

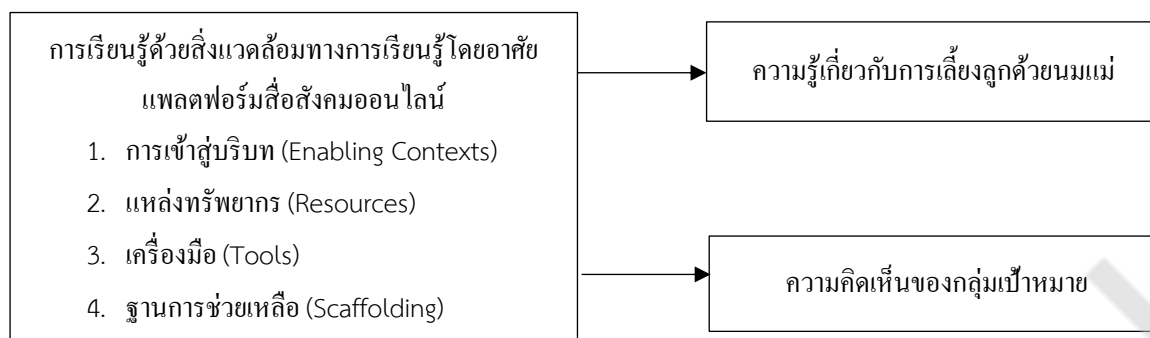
4. การโค้ช (Coaching) มาจากพื้นฐาน Situated Cognition และ Situated Learning หลักการนี้ได้กลายมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ได้เปลี่ยนบทบาทของครูที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้หรือบอกความรู้มาเป็น “การโค้ช” ที่ให้ความช่วยเหลือ การให้คำแนะนำสำหรับผู้เรียนจะเป็นการฝึกหัดผู้เรียน โดยการให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเชิงการให้การรู้คิดและการสร้างปัญญา

สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์

สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง การบูรณาการวิธีการเรียนรู้ เนื้อหาเกี่ยวกับแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยนำเอาทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Chaijaroen, 2014) และหลักการของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้แบบเปิด Open Learning Environment (OLEs) (Hannafin et al, 1999) มาใช้เป็นฐานในการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การเข้าสู่บริบท (Enabling contexts) 2) แหล่งทรัพยากร (Resources) 3) เครื่องมือ (Tools) และ 4) ฐานการช่วยเหลือ (Scaffolding)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยนำทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มคอนสตรัคติวิสต์มาเป็นพื้นฐานในการออกแบบและบูรณาการวิธีการเรียนรู้ เนื้อหาเกี่ยวกับแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่โดยผู้เป็นสามีสามารถเข้ามาศึกษาและทำความเข้าใจในเนื้อหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้เป็นคู่สมรสของมารดาเด็กหลังคลอดที่เข้ารับการพักฟื้นที่ตึกหลังคลอด 2ก และ 2ข โรงพยาบาลศรีนครินทร์ ที่เป็นอาสาสมัคร จำนวน 20 คน โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดของงานวิจัยเชิงทดลองที่ยอมรับได้จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 10-30 รายต่อกลุ่ม (Suktham et al., 2019) และผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

คุณสมบัติคัดเข้าตามเกณฑ์ (Inclusion Criteria) ได้แก่

1. อายุ 20-60 ปี
2. มีความสนใจและยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย
3. มีบัญชีผู้ใช้ของไลน์ (Line Application)
4. สามารถสื่อสาร และอ่านออกเขียนภาษาไทยได้
5. เป็นสามีของมารดาหลังคลอด 1-4 วัน
6. เป็นพ่อของทารกที่เกิด 1-4 วัน มีภาวะปกติ ไม่มีข้อห้ามในการกินนมมารดา

คุณสมบัติเกณฑ์การนำอาสาสมัครออกจากโครงการวิจัย (Withdrawal of Participant Criteria) คือ ระหว่างดำเนินการกิจกรรมอาสาสมัครไม่สมัครใจเข้าร่วมโปรแกรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยอาศัยหลักการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Chaijaroen, 2014) มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาประกอบด้วย 3 กระบวนการตามลำดับ คือ กระบวนการออกแบบ กระบวนการพัฒนา และกระบวนการประเมินผล โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

1. กระบวนการออกแบบ (Design Process) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้มาเป็นพื้นฐานในการสร้างกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี ซึ่งมีพื้นฐานเชิงทฤษฎี 5 พื้นฐาน ได้แก่ 1) พื้นฐานด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ (Psychological Base) 2) พื้นฐานศาสตร์การสอน (Pedagogies Base) 3) พื้นฐานด้านบริบท (Context Base) 4) พื้นฐานด้านทฤษฎีสื่อ และ 5) พื้นฐานด้านเทคโนโลยี โดยสังเคราะห์ออกมาเป็นกรอบแนวคิดการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

2. กระบวนการพัฒนา (Development Process) สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้พื้นฐานจากกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี แปลงหลักการทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และออกแบบเป็นองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) สถานการณ์ปัญหา (Problem Base) เป็นการกระตุ้นทางโครงสร้างปัญหาด้วยสถานการณ์ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และคิดหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา (2) แหล่งเรียนรู้

(Resource) เป็นแหล่งรวบรวมเนื้อหา และสารสนเทศต่างๆ ในการแก้ปัญหา และเป็นแหล่งข้อมูลให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Collaborative) เป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาร่วมกันได้อย่างดี (3) เครื่องมือทางปัญญา (Cognitive Tool) เครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการค้นหาสารสนเทศ (4) ฐานความช่วยเหลือ (Scaffolding) เป็นการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนให้เกิดแนวคิดในการแก้ปัญหา ได้อย่างเหมาะสม

3. กระบวนการประเมิน (Evaluation Process) เป็นการประเมินประสิทธิภาพของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี ได้ประยุกต์จากการ ประเมินประสิทธิภาพและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ของ Chaijaroen (2014) ซึ่งประกอบด้วย การประเมินด้านผลผลิต เป็นการประเมินคุณภาพของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์ม สื่อสังคมออนไลน์ โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ และผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย และประสบการณ์ในการ สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของภรรยา

2. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จากงานวิจัยของ Thepha et al (2022) ที่ได้พัฒนาและ ตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือน ของสามี: ฉบับภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบประเมินความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนม แม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือน เท่ากับ .82 ผลการศึกษาเสนอแนะว่า แบบประเมินฉบับแปลภาษาไทยนี้มีความเหมาะสม ในการนำไปประเมินระดับความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือน ของสามีได้ โดยแบบทดสอบความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี (Father Breastfeeding Knowledge) มีคำถามทั้งหมด 11 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนมารดา ด้านประโยชน์ การกินนมแม่ ด้านความถี่ของการกินนมแม่ และด้านระยะเวลาการกินนมแม่ ลักษณะคำตอบเป็นแบบ ใช่ หรือไม่ใช่ โดยตอบ ใช่ ได้ 1 คะแนน ตอบ ไม่ใช่ ได้ 0 คะแนน

3. แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาในการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะของสื่อ และ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ซึ่งอาศัยพื้นฐานของ (Chaijaroen, 2014) มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งจะมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่าได้ค่า อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตั้งแต่ เดือนเมษายน-มิถุนายน พ.ศ.2565 มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ภายหลังผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยชี้แจง และแนะนำกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ เพื่อให้อาสาสมัครได้ตัดสินใจในการเข้าร่วม ภายหลัง จากอาสาสมัครยินยอมเข้าร่วมการวิจัยนี้โดยลงลายมือชื่อเป็นหลักฐานลงในเอกสารขอความยินยอมสำหรับการวิจัยทางคลินิกแล้ว
3. ผู้วิจัยจะขอให้กลุ่มเป้าหมายตอบแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (ก่อนเรียน) จำนวน 11 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยจะแนะนำกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์ม สื่อสังคมออนไลน์ วิธีการตอบแบบทดสอบความรู้ แบบสำรวจความคิดเห็น และให้กลุ่มเป้าหมาย Scan QR CODE เพื่อเข้าสู่ Line Official Account ชื่อบัญชี “เลี้ยงลูกด้วยนมแม่” หลังจากทีภรรยาและบุตรของกลุ่มเป้าหมายถูกจำหน่าย จากโรงพยาบาลแล้ว จะดำเนินการในรูปแบบออนไลน์

4. ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ 1) ประโยชน์ของการเลี้ยงลูกด้วย นมแม่ 2) สารอาหารจากนมแม่ และ 3) การเก็บนํ้านมแม่ให้มีคุณภาพ ในรูปแบบของสื่อวิดีโอและภาพอินโฟกราฟฟิก ผ่าน Line Official Account ชื่อบัญชี “เลี้ยงลูกด้วยนมแม่” และในส่วนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าใช้ได้ ตลอดเวลาจนถึงวันสิ้นสุดการเข้าร่วมวิจัย

5. หลังจากเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายจะได้รับการติดตามผ่านช่องทางแชทของ Line Official Account ชื่อบัญชี “เลี้ยงลูกด้วยนมแม่” ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Form ในการทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (หลังเรียน) จำนวน 11 ข้อ และแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาในการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะของสื่อ และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ผลของการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้อ่อนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมาย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบสมมติฐานแบบกลุ่มเดียว (t-test dependent) ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยการพิจารณาจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมาย และใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์โดยการตีความบทสรุปจากแบบสำรวจความคิดเห็นหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการออกแบบและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี โดยได้จากการศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) สถานการณ์ปัญหา (Problem Base) เป็นการกระตุ้นทางโครงสร้างปัญหาด้วยสถานการณ์ปัญหา เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสงสัยถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และคิดหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา (2) แหล่งเรียนรู้ (Resource) เป็นแหล่งรวบรวมเนื้อหา และสารสนเทศต่างๆ ในการแก้ปัญหา และเป็นแหล่งข้อมูลให้กลุ่มเป้าหมายได้แสวงหาความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Collaborative) เป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาร่วมกันได้เป็นอย่างดี (3) เครื่องมือทางปัญญา (Cognitive Tool) เครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายในการค้นหาสารสนเทศ (4) ฐานความช่วยเหลือ (Scaffolding) เป็นการส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายให้เกิดแนวคิดในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม โดยองค์ประกอบข้างต้นนี้ได้จากการจากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่พบว่า กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีมีพื้นฐานเชิงทฤษฎีที่สำคัญ 5 พื้นฐาน คือ (1) พื้นฐานด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ (2) พื้นฐานศาสตร์การสอน (3) พื้นฐานด้านบริบท (4) พื้นฐานด้านทฤษฎีสื่อ และ (5) พื้นฐานด้านเทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพบริบทและสังเคราะห์แนวคิดเชิงทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ แล้วจึงกำหนดเป็นกรอบแนวคิด และออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ Piroonsoonthorn and Wattanachai (2018) ที่ได้ศึกษาการออกแบบและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนคลาวด์คอมพิวเตอร์ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้มีความแตกต่างกับผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นคือ มุ่งเน้นการออกแบบองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Duangnim et al (2021) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดสำหรับมหาชนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดสำหรับมหาชน โดยทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการนำหลักการของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์มาเป็นฐานในการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียนนั้นช่วยสนับสนุนผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นมีความแตกต่างจากงานวิจัยในครั้งนี้ ที่มุ่งเน้นให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Awatchanawong and Boonyaporn (2020) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่โดยครอบครัวมีส่วนร่วมต่อการรับรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และแรงสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จากครอบครัว

ตามการรับรู้ของมารดาหลังคลอด ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลองค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของครอบครัวกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยครอบครัวมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การสังเคราะห์กรอบแนวคิดการออกแบบที่ได้มาจะช่วยเป็นหลักประกันความสำเร็จในการออกแบบและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการวิจัยเชิงพัฒนา และสามารถแสดงแนวทางในการออกแบบได้อย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี และนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป

2. ผลการศึกษาผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมายที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี เป็นข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมาย โดยการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบสมมติฐานแบบกลุ่มเดียว (t-test Dependent) ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยการพิจารณาจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมาย และใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเรียนรู้จากแบบทดสอบการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวนผู้เรียน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ จากคะแนนเต็ม	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	20	25	13.55	54	4.89	-3.82**
หลังเรียน	20	25	18.25	73	5.26	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมายที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามีพบว่า ผลการเรียนรู้ก่อนเรียนที่ได้จากแบบทดสอบความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.89 และผลการเรียนรู้หลังเรียนที่ได้จากแบบทดสอบความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.25 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.26 เมื่อนำผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Duangnim et al (2021) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดสำหรับมหาชนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ผลจากการศึกษาโดยใช้สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดสำหรับมหาชนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kheawnet, et al (2020) ที่ได้ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับแม่วัยรุ่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ผลการศึกษพบว่า หลังทดลองคะแนนเฉลี่ยความรู้ ทักษะ และแรงบันดาลใจทางสังคมของกลุ่มทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนทดลอง และมีร้อยละของแม่วัยรุ่นที่ยังคงเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การบูรณาการวิธีการเรียนรู้ เนื้อหาเกี่ยวกับแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ช่วยสนับสนุนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ที่ดียิ่งขึ้น ดังนั้น แสดงให้เห็นว่าสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี มีองค์ประกอบที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้จากสถานการณปัญหาและการกิจการการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยและกระตุ้นให้ค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง มีแหล่งเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยสื่อวิดีโอและภาพอินโฟกราฟฟิคที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านทางไลน์ที่ช่วยสนับสนุนผู้เรียนในการแก้ปัญหา หรือการเรียนรู้ด้วยตนเองได้

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี จากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน ซึ่งผลที่ได้จากแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเนื้อหาในการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะของสื่อ และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ โดยผลการศึกษาปรากฏดังนี้

3.1 ด้านเนื้อหาในการเรียนรู้ จากผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายด้านเนื้อหาในการเรียนรู้พบว่า เนื้อหาเรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีการอธิบายรายละเอียดครบถ้วนทุกหัวข้อ มีข้อมูลครบถ้วนในการศึกษาค้นคว้าเพื่อตอบปัญหาที่กำหนดให้ ภาษาและคำศัพท์ที่ใช้ในการนำเสนอเนื้อหามีความกระชับ อ่านแล้วได้ใจความ เนื้อหามีความทันสมัย และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาเรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีความน่าสนใจ เช่น การใช้ตัวอักษร การเน้นคำ การใช้สี การใช้ภาพจริง การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจช่วยให้สามารถจดจำได้ง่าย เนื้อหาและภาพประกอบมีความสอดคล้องและช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

3.2 ด้านคุณลักษณะของสื่อ จากผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายด้านคุณลักษณะของสื่อในการเรียนรู้พบว่า มีการออกแบบเครื่องนำทาง (Navigator) ช่วยในการค้นหาสารสนเทศได้ง่ายขึ้น และตรงตามความต้องการ มีสัญลักษณ์ที่เป็นไอคอน (Icon) สามารถสื่อความหมายเกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศต่างๆ มีการเชื่อมโยง (Link) ช่วยให้สามารถเข้าถึงสารสนเทศต่างๆ และสามารถใช้ LINE Official Account (LINE OA) แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคคลอื่นๆ ได้สะดวก และง่ายต่อการใช้งาน มีการออกแบบและจัดหมวดหมู่ของชุดความรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ง่ายและตรงตามความต้องการของผู้เรียนในการเรียนรู้ ภาพและขนาดของตัวอักษรที่ใช้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและส่งเสริมการเรียนรู้

3.3 ด้านการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ จากผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายด้านการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ปรากฏดังนี้

1) สถานการณ์ปัญหา (Problem Base) กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่า สถานการณ์ปัญหาและภารกิจการเรียนรู้ทำให้เกิดความสงสัยและกระตุ้นให้ค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง จากเรื่องราวในสถานการณ์ปัญหาและภารกิจผู้เรียนได้นำความรู้ในเรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มาช่วยในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการกิจได้

2) แหล่งเรียนรู้ (Resource) กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่า แหล่งเรียนรู้มีข้อมูลเพียงพอให้สามารถนำความรู้ในเรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มาช่วยในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการกิจได้ และสนับสนุนให้ค้นหาคำตอบและปฏิบัติการกิจต่างๆ ได้สำเร็จ

3) เครื่องมือทางปัญญา (Cognitive Tool) กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่า เครื่องมือทางปัญญาช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ในการค้นหาสารสนเทศได้

4) ฐานความช่วยเหลือ (Scaffolding) กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่า ฐานความช่วยเหลือสามารถสนับสนุนผู้เรียนในการแก้ปัญหา หรือการเรียนรู้ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติการกิจการเรียนรู้สำเร็จด้วยตนเองได้

5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Collaborative) กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่า มีการออกแบบที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมุมมองทางความคิดกับบุคคลอื่นๆ ได้ช่วยสนับสนุนการโต้ตอบระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองหรือผู้เชี่ยวชาญ ช่วยกระตุ้นผู้เรียนในการเรียนรู้

จากผลการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามีที่มีการประสานร่วมกันระหว่างสื่อกับวิธีการ โดยการนำทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์มาเป็นพื้นฐานในการออกแบบที่ช่วยสนับสนุนการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ได้ตามต้องการและค้นหาสารสนเทศมาตอบภารกิจของสถานการณ์ปัญหานั้นๆ ได้อย่างไม่จำกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jumroon and Somabut (2021) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่ส่งเสริมการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาเกาหลีเบื้องต้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ถูกออกแบบให้มีการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ปัญหาที่ได้มีการชักนำให้ผู้เรียนเข้าสู่บทเรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียน ทำภารกิจ และค้นคว้าหาคำตอบอย่างต่อเนื่อง มีการนำเสนอเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ที่มีรูปแบบการนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนที่ง่ายต่อการเรียนรู้และการทำความเข้าใจ รวมถึงได้มีการใช้มัลติมีเดียช่วยในการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ที่เป็นการกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการออกแบบและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี องค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ สถานการณ์ปัญหา (Problem Base) แหล่งเรียนรู้ (Resource) เครื่องมือทางปัญญา (Cognitive Tool) และฐานความช่วยเหลือ (Scaffolding) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เข้าถึงได้ง่าย เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาตามเวลาที่แต่ละคนสะดวก และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงตัวอย่างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์

2. ผลการศึกษาผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมายที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี การศึกษาผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมายพบว่า ผลการเรียนรู้ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.89 และผลการเรียนรู้หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.25 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.26 เมื่อนำผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สำหรับผู้เป็นสามี ในด้านเนื้อหาในการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะของสื่อ และด้านการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้พบว่า มีความเหมาะสม ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี สะดวกและง่ายต่อการใช้งาน รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ และช่วยกระตุ้นการเรียนรู้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
2. กลุ่มเป้าหมายที่เรียนรู้ด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีความรู้และส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากขึ้น
3. เป็นแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับฟีเจอร์ LINE Official Account หรือแพลตฟอร์มสื่อสังคมอื่นๆ เพื่อนำไปออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยอาศัยแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอื่นๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา เป็นต้น เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีการพัฒนายิ่งขึ้น

ข้อจำกัดการวิจัย

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ทางโรงพยาบาลศรีนครินทร์ ได้มีมาตรการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้มีข้อจำกัดด้านการประสานงานในเบื้องต้น ซึ่งต้องประสานและทำความเข้าใจแบบ On-site หรือ Face-to-Face จึงทำให้มีอาสาสมัครจำนวนจำกัด ด้วยเหตุผลทางสาธารณสุข

References

- Auttaput, P., Sittiwong, T. and Teeraputon, D. (2017). Phonkānchai sū sangkhom 'ō nalaīrōwō bōkān rianru choēng ruk wichākān 'ōk bāp lāe phalit sū krafik khōmphiutōe samrap naksuksā radap chan parinya trī [The effects of using social network and active learning in the design and production of computer graphics course for undergraduate students]. *Journal of Education Naresuan University*. 19(2),145-154.
- Awatchanawong, R. and Boonyaporn, T. (2020). Phon khōng prokrām kān songsoēm kānliāng lūk duāi nom mae dōi khroṅkhrūa mī sūan rūam tō kānraprū kānliāng lūk duāi nom mae lāe rāeng sanapsanun kānliāng lūk duāi nom mae chāk khroṅkhrūa tām kānraprū khōng mānda lang khloṭ [Effects of Family Involvement in a Breastfeeding Promotion Program on Family's Breastfeeding Perceptions and Postpartum Mother's Perceptions of Family Support for Breastfeeding]. *The Journal of Faculty of Nursing Burapha University*. 28(4),38-48.
- Chaijaroen, S. (2014). *Kān 'ōkbāp kānsōn lakkaṇ thritsadi sū kān patibat [Instructional Design: Principles and Theories to Practice]*. Khon Kaen : Educational Technology Faculty of Education Khon kaen University.
- Chaijaroen, S. (2016). *Kān 'ōkbāp kānsōn lakkaṇ thritsadi sū kān patibat [Instructional Design: Principles and Theories to Practice]*. (2nd ed). Khon Kaen : Penprinting.
- Damjub, W. (2019). Sū sangkhom 'ōnlai kap kānrīanrū nai satawat thī yīsip'et [Social Media for Teaching and Learning in the 21st Century]. *Journal of Liberal Arts, Maejo University*. 7(2),143-159.
- Duangnim, A., Napapongs, W., Kaosaiyaporn, O., Tansakul, J. and Inkaew, C. (2021). Kānphatthana singwætloṃ thāngkān rianrū 'ōnlai bāp poēt samrap mahachon thī songsoēm kānrīanrū duāi ton'ēng tām nāo thritsadi khōn satraktiwit [Development of Massive Open Online Learning Environments to Promote Self-directed Learning based on Constructivist Approach]. *Journal of Information and Learning*. 32(3),1-13. doi:<https://doi.org/10.14456/jil.2021.19>
- Hannafin, M., Land, S. and Oliver, K. (1999). Open learning environments: Foundations, methods, and models. In C. M. Reigeluth (Ed.), *Instructional design theories and models: A new paradigm of instructional theory* (pp.115-140). Mahwah, NJ : Lawrence Erlbaum Associates.

- Jama, A., Gebreyesus, H., Wubayehu, T., Gebregyorgis, T., Teweldemedhin, M., Berhe, T. and Berhe, N. (2020). Exclusive breastfeeding for the first six months of life and its associated factors among children age 6-24 months in Burao district, Somaliland. *International breastfeeding journal*. 15(1),1-8.
- Jumroon, K. and Somabut, A. (2021). *Phon khōng singwætloṃ thāngkān rianrū bon khruākhaī tām nāo khōn satraktiwit thī songsoēm kān ‘ān phua khwāmkhaochai phāsa Kaolī būāngton* [The Effect of A Networked Learning Environment Based on Constructivist Concepts That Promote Reading for Understanding Korean]. *The 22nd National Graduate Research Conference* (pp. 874-885). Khon kaen : Khon kaen University.
- Kheawnet, T., Laothong, U., Nanthamongkolchai, S. and Phetrak, A. (2020). *phon khōng prokrām songsoēm kānliāng lūk duāi nom mæ samrap mæ wairun phān sū sangkhom ‘ōnlai Khana Phætthayasāt Wachira phayabān mahawiththayalainawaminsathirāt* [Effects of breastfeeding promotion program for late adolescent mothers via social media in the Faculty of Medicine Vajira Hospital, Navamindradhiraj University]. *Journal of Nursing, Public Health, and Education*. 21(3),54-68.
- Khonboon, R. and Wattananukulkiat, S. (2017). *Phon khōng prokrām kān songsoēm botbat bidā toṃ phruttikamkān sanapsanun khōng bidā lāe raya welā nai kānliāng thārok duāi nom māndā yāng dīeo* [Effects of father's role promoting program on support behavior and duration of exclusive breastfeeding]. *Journal of Nursing and Health*. 40(1),41-52.
- Merida, Y. and Ernawati, D. (2020). *Husband Support on Working Mothers in Giving Exclusive Breastfeeding. In 5th Universitas Ahmad Dahlan Public Health Conference (UPHEC 2019)* (pp. 206-210). Atlantis Press. doi:<https://doi.org/10.2991/ahsr.k.200311.040>
- National Statistical Office of Thailand. (2020). *Kānsamruāt sathanakān deklæsatri nai prathet Thai PhōṃSoṃ 2562, rāingān phon chabap sombūn* [Thailand Multiple Indicator Cluster Survey 2019, Survey Findings Report]. Bangkok : National Statistical Office of Thailand.
- Piaget, J. (1965). *Judgment and reasoning in the child*, Translated by Marjorie Warden. London : Routledge & Kegan Paul.
- Piroonsoonthorn, P. and Wattanachai, S. (2018). *Kān ‘ōkbæp lāe phatthana singwætloṃ thāngkān rianrū bon khalā khōmphioting tām nāo khōn satraktiwit thī songsoēm kān khit sāngsan* [Design and Development of Constructivist Environment on Cloud Computing to Enhance Creative Thinking]. *KKU Research Journal of Humanities and Social Sciences (Graduate Studies)*. 6(2),80-91.
- Secretariat of the Senate. (2020). *Konlayut kān prachā som phan phān sū sangkhom ‘ōnlai duāi kānchai fetbuk* [Social media engagement strategy using Facebook]. Retrieved March 2021, from <https://borc.anamai.moph.go.th/th/search/go/24/502/152655>
- Suktham, M., Tantivitayatan, K., Phattharayuttawat, S. and Ngamthipwattana, T. (2019). *Kānsuksā khunna sombat kān wat khōng bæp pramāen The quality of life in late - stage dementia (QUALID) chabap phāsa Thai nai phūpuāi raya thāi : kānsuksā namrōng nai sathan phayabān hāeng nung* [The Study of Psychometric Properties of the Quality of Life in Late-Stage Dementia (QUALID) Scale Thai Version in Terminally Ill Patients: Pilot Study in One Medical Setting]. *The 6th National Conference Nakhonratchasima College* (pp. 883-888). Nakhonratchasima : Nakhonratchasima College.
- Thepha, T., Marais, D., Bell, J., and Muangpin, S. (2018). Perceptions of northeast Thai breastfeeding mothers regarding facilitators and barriers to six-month exclusive breastfeeding: focus group discussions. *International breastfeeding journal*. 13(1),1-10. doi:<https://doi.org/10.1186/s13006-018-0148-y>

- Thepha, T., Thepha, S., Butudom, A. and Neelasmith, S. (2022). Khunnaphāp bæp pramœn khwāmru̇ thatsanakhati læ phruttkam kāmī sūanruām nai kānliāng lūk duāi nom mǣ phīang yāng diēo hok duān khōng sāmī : chabap phāsā Thai [The Quality of the Thai version of Knowledge, Attitude, Behaviours Among Fathers Toward 6-month Exclusive Breastfeeding Questionnaires]. *Journal of Nursing and Health Care*. 40(1),102-111.
- Vygotsky, L. S. (1962). *Thought and language*. New York : MIT Press.
- Winichagoon, P. and Damrongwongsiri, O. (2020). Sathanākān kānliāng lūk duāi nom mǣ patchai ‘uā læ ‘uppasak nayobāi læ māttrakān kām songsoēm kānliāng lūk duāi nom mǣ nai prathet Thai [Breastfeeding Situation, Facilitators and Obstacles, Policy and Program to Promote Breastfeeding in Thailand]. *Journal of Nutrition Association of Thailand*. 55(1),66-81.
- Wongwai, S. (2020). *Nayobāi kānliāng lūk duāi nom mǣ nai thārok puāi læ khwāmsamkhan khōng kānliāng lūk duāi nom mǣ* [Breastfeeding policy for sick infants and the importance of breastfeeding]. Retrieved March 2021, from <https://apps.hpc.go.th/dmkm/item/142>